

проекции на дадени психически съдържания, дълбинно изграждащи централния образ, като по този начин ги обективират, правят ги наблюдаеми.

Това удвояване на образа, което тръгва от един водещ персонаж, Димов превръща в похват за разгръщането на отделния характер. Същевременно този похват е ключът към разгадаване на „координатната“ система на персонажите във всеки от романите му - система, в която отделните образи не само се удвояват, но и се мултиплицират. Подобно „взаимопораждане“ на образите е особено типично за романа „Тютюн“: аспекти на характера на Ирина са проецирани в Мария, Зара и Лила, а Борис е „отразен“ от братята си и от Костов.

Изключителната жизненост и пълнокръвност на Ирина намира своето отрицание - своето „обърнато отражение“ - у Мария: *..... пепеляворусо, безцветно, лишено от блясък момиче, с печални и сиви като дъждовно утро очи, с безкръвни като увехнал цвят устни...*“ (150). Зара - първоначално въведена като нравствен и физически антипод на Мария - се превръща в „Сянка“ на Ирина: *„Светът на тютюна беше превърнал Ирина в Зара. Нещо топло и нежно бе изчезнало завинаги от личността ѝ“* (Т, I, 545). Въвеждането на образа на Лила във втората редакция на романа е доказателство за преднамерено „изчисленото“ координиране на женските образи. Лила обединява аспекти на Мария и Ирина в опит да се снее противоречието между тях, да се изгради мост между техните взаимоизключващи се характеристики: хипертрофията на разума у Мария и на любовта у Ирина. Макар и създадена по партийна поръчка, Лила също не е изградена като идеал. У нея хипертрофираната воля блокира разума и чувствата и обрича на безплодие всичките ѝ усилия.

Понякога механизмът на изтласкване функционира така, че „Сянката“ съсредоточава по-доброто и по-светлото от характера: неосъществената светла част на Борис е въплътена в образа на Павел. Павел „компенсира“ авантюристичното, отвореното към света. Костов пък до голяма степен въплъщава социалната гъвкавост, светския блясък на Персоната, която остава недоразвитата у Борис. Доминиран от егоистичната си, хищническа, „вълча“ природа, Борис преследва целите си фанатично, до асоциалност.

Този похват на „роене“ на образите е заложен още в първия